

INTRODUCCIÓ A LA MICROECONOMIA

JORDI FRANCH PARELLA

SUMARI

7	<i>Introducció</i>
9	1. Els objectius microeconòmics i l'empresa
23	2. La demanda, el consumidor i la utilitat marginal
57	3. L'oferta, l'empresa i els costos
79	4. El mercat: especialització, intercanvi i eficiència
97	5. Les fallades del mercat i de l'Estat
125	6. Tipus de mercats
165	7. Els mercats dels factors productius

INTRODUCCIÓ

Un dels descobriments més notables de l'economia és que, en algunes circumstàncies, la recerca de l'interès propi promou el bé social. Els països creixen i es desenvolupen. S'abandona la pobresa i la privació, condicions naturals de la humanitat durant segles, per abraçar la prosperitat i l'abundància de béns. El centre de tot el procés no és la tecnologia ni les forces de la natura. Tampoc és la combinació específica de polítiques econòmiques aplicades pel govern o els excessos intervencionistes propis de l'enginyeria social. És l'ésser humà, entès com a actor creatiu dotat d'una innata capacitat empresarial i que alhora és el protagonista indiscutible de tots els processos socials i de mercat. Aquest llibre ofereix una visió moderna de l'economia que reconeix i potencia la importància protagonista de la creativitat humana i de la llibertat d'empresa. Supera la visió estàtica i en equilibri permanent del mercat, incorporant la concepció dinàmica del mercat, la importància del factor temps i la rellevància dels preus relatius, fixats no per artificioses equacions matemàtiques, sinó per les accions concretes i sempre canviants dels éssers humans. Aquest llibre explica com els mercats generen cooperació entre persones d'arreu del món, com els preus ofereixen una informació vital i proporcionen incentius capaços de coordinar les respostes adequades als canvis en les condicions econòmiques, i com la cerca competitiva del benefici en condicions d'incertesa és el motor que posa en marxa la maquinària del mercat. Els mercats ajuden a resoldre el gran problema econòmic consistent en l'assignació de recursos limitats per satisfer la major quantitat possible de les infinites necessitats humanes.

En el llibre es comença per la funció empresarial, de gran importància coordinadora i innovadora, en un entorn de competència. I entenem la funció empresarial no pas en sentit restringit, sinó en el sentit ampli d'acció humana. Així, es podria afirmar que exerceix la funció empresarial qualsevol

persona que actua per modificar el present i aconseguir els seus objectius en el futur. De fet, etimològicament, *empresa* ve del llatí *prehendere*, que significa ‘descobrir’, ‘adonar-se de’ o ‘atrapar’. El concepte d’empresa està inexorablement unit al rol de l’emprenedor, que consisteix a buscar i descobrir contínuament nous objectius i mitjans. El problema que es planteja no és planificar o no, sinó qui planifica. ¿Planifiquen l’empresa i l’individu, amb la informació pràctica i rellevant de què disposen? ¿O planifica centralment el govern, amb l’amenaça de repressió si no es compleixen els seus mandats? Demostrem que la planificació central coactiva bloqueja la nostra capacitat creativa i el complexíssim procés de cooperació social en el qual vivim. Estudiem en el tercer capítol l’oferta i l’activitat productiva de l’empresa, mentre que en el segon es veu la demanda i la satisfacció del consumidor. En el quart capítol s’examina el funcionament del mercat, així com els efectes indesitjats causats per la intervenció en els preus. El cinquè es dedica a les fallades del mercat, quan la informació proporcionada pels preus no és, per algun motiu, adequada. El sisè capítol examina els diferents tipus de mercats, siguin competitius o monopolístics. Es posa especial èmfasi a desmuntar el concepte de «competència perfecta», tan habitual en els llibres de text com irreal. De fet, plantejar una situació imaginària de competència perfecta, en termes d’infinites empreses que poden vendre un producte homogeni no diferenciat a un preu únic equivalent al cost marginal, és quelcom més que irreal. És una paradoxa, ja que en nom de la competència s’elimina precisament qualsevol activitat competitiva entre les empreses, i s’obre completament la porta a una infinitat d’intervencions públiques per tal d’ajustar les condicions reals dels mercats a les condicions fictícies d’un hipotètic model matemàtic que no es compleix mai. Finalment, en el darrer capítol s’estudien els mercats dels factors productius, destacant el treball i el capital. El funcionament correcte del primer ens hauria de garantir taxes d’atur baixes i la possibilitat raonable de poder fer realitat el nostre projecte vital. Es presenta l’anàlisi del mercat borsari, recordant la relació directa existent entre rendibilitat i risc, així com la importància de diversificar aquest últim. La intervenció sistemàtica en el mercat de capitals, en termes de tipus d’interès artificialment baixos acompanyats d’expansions monetàries i creditícies orquestrades pels bancs centrals, ens conduiria finalment a l’estudi de la macroeconomia i de les crisis financeres periòdiques. Per descomptat, qualsevol crítica o suggeriment que es vulgui aportar serà rebuda amb molt d’interès a jfranch@umanresa.cat.

JORDI FRANCH PARELLA
Manresa, juliol de 2017

1. ELS OBJECTIUS MICROECONÒMICS I L'EMPRESA

En un sentit ampli i noble, l'economia és l'estudi de l'acció humana o, si ho preferim, en un àmbit més restringit, la ciència social que estudia com assignar recursos escassos per satisfer les infinites necessitats humanes. Durant molts anys, no es distingia entre microeconomia i macroeconomia. Tot era senzillament economia i, sovintment, es presentava acompanyada de l'adjectiu *política*. Així, per exemple, l'obra més rellevant de l'economista clàssic francès Jean Baptiste Say és el *Tractat d'Economia Política* (1804) i el del britànic David Ricardo és *Principis d'Economia Política i Tributació* (1817). La distinció entre microeconomia i macroeconomia és relativament recent i no apareix fins després de la II Guerra Mundial. La macroeconomia, amb paternitat keynesiana, s'encarrega de l'estudi de les grans variables agregades de l'economia, com el PIB o la renda, l'atur o el nivell d'ocupació, la inflació o el nivell general de preus, el tipus de canvi i la balança de pagaments... La macroeconomia no estudia el preu d'un producte determinat, sinó la inflació o el nivell general de preus. No estudia el salari d'una ocupació, sinó l'atur. No es preocupa dels beneficis d'una empresa, sinó del total agregat de rendes d'un país. No estudia l'eficiència intraempresarial ni l'emprenedoria, sinó la balança de pagaments. I no estudia el comportament dels polítics i buròcrates, sinó els efectes de la despesa pública sobre l'ocupació i el PIB. En canvi, la microeconomia se centra a estudiar el comportament dels agents econòmics individuals, com els consumidors o famílies, les empreses o productors, l'Estat i les decisions polítiques col·lectives, i el funcionament dels mercats. Els elements bàsics de l'anàlisi microeconòmica són els preus individuals, els béns, els agents econòmics i els mercats. La microeconomia dona resposta a preguntes del tipus:

- Què determina el preu del petroli? I la seva producció?
- Per què el salari d'un programador és el triple que el d'un paleta?
- Per què els beneficis d'Apple han crescut menys que els de Google?
- Com afecten els salaris mínims i els preus intervinguts per l'Estat la dinàmica del mercat?
- Quins han de ser els incentius correctes d'una empresa per millorar el clima de treball i incrementar els beneficis?
- Per què incrementa el pressupost públic d'una entitat pública al mateix temps que perd competències reals?

L'economia no estudia només els diners i els beneficis, les empreses i les finances. No es limita a l'estudi de la competència empresarial o de la seva manca. L'economia és l'estudi de l'acció humana, de les decisions conscients i deliberades de l'home i la dona, així com de les conseqüències no desitjades causades per la tria d'aquestes opcions. Això pot incloure l'anàlisi de fenòmens tan diversos com el trànsit en hora punta o el comerç internacional; les empreses, amb i sense ànim de lucre, o les agències del govern. Si hem trobat una manera vàlida per explicar el comportament de les persones a la Coca-Cola i a la SEAT, per què no explicar també el comportament dels funcionaris d'Hisenda o de la Conselleria de Salut de la Generalitat de Catalunya? Tots els fenòmens socials sorgeixen de les accions i interaccions de persones de carn i ossos, que elegeixen en funció dels seus interessos i dels beneficis o costos esperats. I no ens equivoquem: l'economia no assumeix ni afirma que les persones siguem egoistes, materialistes, irresponsables o interessades exclusivament en els diners. Res d'això està implícit en el supòsit que els individus elegim en funció dels beneficis o costos subjectivament esperats. La teoria econòmica no nega la importància de la generositat, l'altruisme o qualsevol altra virtut. De fet, l'economia neix com una subdisciplina de l'ètica i Adam Smith va escriure un llibre sencer sobre la virtut! L'economia és indèstria de consideracions ètiques.

La microeconomia té uns fonaments relativament més sòlids que els de la macroeconomia. Així com la primera reconeix sempre el principi ineludible de l'escassetat, la macroeconomia tendeix a considerar sorprenentment l'existència de factors productius permanentment ociosos i que poden ser mobilitzats per l'estímul de polítiques fiscals expansives (increment de la despesa pública) o polítiques monetàries expansives (increment de l'oferta monetària i reducció del tipus d'interès). La situació viscuda després de la Gran Recesió del 2008, una còpia parcial del que va suposar la Gran Depressió del 1929, i els flagrants errors comesos pels responsables dels governs i dels

bancs centrals amb les seves polítiques econòmiques, avalades pels més prestigiosos economistes i funcionaris d'organismes internacionals, ens porta a replantejar íntegrament tota l'arquitectura fallida de la macroeconomia. Però malgrat el relatiu millor estat del coneixement microeconòmic, no està tampoc absent de greus defectes. L'abús de l'anàlisi de situacions en equilibri estàtic ha portat la microeconomia a un excés de formalisme matemàtic i a un defecte de connexió amb la realitat. En alguns manuals de microeconomia, la figura cabdal de l'empresari no surt per enlloc. Un dels objectius d'aquest llibre és corregir aquest greu error i destacar la funció empresarial, de gran importància coordinadora i innovadora, en un entorn de competència. També és un dels objectius d'aquest llibre incidir en la dinàmica del mercat, més que en l'anàlisi estàtica d'equilibri. L'estudi de l'economia, com destaca encertadament Frank Knight, ens ensenya quins són els perills i els errors a evitar, més que no pas el camí segur per transitar cap a la riquesa o els beneficis empresarials. Això pot donar un cert caràcter negativista a l'economia, que Thomas Carlyle va titllar de *ciència lúgubre*. La importància, però, de conèixer les lleis naturals del mercat i de l'acció humana no és mai menyspreable. Evitar l'endeutament més enllà d'un límit, per exemple, pot suposar la diferència entre la liquidació de l'empresa i l'obtenció de beneficis, o entre la fallida de l'Estat i la col·locació del deute públic a un cost raonable. Sense cap estudi previ, cada aficionat pensa que la seva opinió és tan bona com la d'un altre. Com si d'una tertúlia de futbol es tractés, tothom s'atreveix a opinar sobre política econòmica o sobre la direcció estratègica de l'empresa. En aquest sentit, l'estudi de l'economia esdevé clau per desactivar les amenaces populistes i autoritàries que amenacen de convertir aquest món en un veritable infern, tot promentent un paradís terrenal. L'economia pot contribuir a convertir aquest món en un (mai perfecte) paradís terrenal, tot advertint i evitant els errors que condueixen a un veritable infern social. No oblidem que Thomas Carlyle era un defensor de l'esclavitud i que estava atacant el substrat ètic de l'economia. Oposat a ell hi havia economistes com John Stuart Mill, que defensava l'elecció racional, el comerç i el lliure intercanvi voluntari com a mitjà de progrés, així com la igualtat de drets entre totes les persones amb independència de la seva raça, gènere o religió. Al final, els economistes liberals del segle XIX, com el mateix John Stuart Mill, van contribuir a l'abolició del tràfic d'esclaus i a la defensa de la llibertat individual.

El problema econòmic fonamental d'assignar recursos escassos entre usos alternatius per satisfer necessitats humanes il·limitades no és tan senzill com pot semblar a primera vista. No és un problema tècnic on la informació estigui donada, ni és tan simple com resoldre un problema d'optimització mate-

màtica, amb una funció a maximitzar i unes restriccions conegudes. El problema que té una empresa va molt més enllà de decidir com organitza uns recursos humans i materials determinats. L'objectiu empresarial del benefici s'aconsegueix satisfent i donant una resposta positiva a les necessitats dels clients, tot emprant eficientment les qualitats humanes dels treballadors de l'empresa i els recursos materials. Però les necessitats dels consumidors, primerament, s'han de descobrir i, en segon lloc, no són constants, sinó molt variables i canviants. El mateix passa amb la gestió i organització dels *inputs* empresarials. Els mètodes de gestió no són sempre els mateixos. No es gestiona igual la Ford Motor Company en temps del seu fundador Henry Ford, produint el model T l'any 1908, que un segle més tard. Tot el sector automobilístic, de fet, està experimentant canvis importants. El sorgiment d'empreses com Tesla, de la mà d'Elon Musk, amenaça de substituir el vehicle tradicional impulsat per derivats del petroli pel vehicle de propulsió elèctrica. Altres empreses, com Uber, també poden arribar a canviar el concepte tradicional de propietat dels vehicles per paradigmes en la línia de compartir un vehicle aliè en un lloc i un moment determinats. Fins i tot Google ja ha fet proves que robotitzen completament la conducció dels vehicles i alliberen, per tant, de la conducció humana. El millor sistema per descobrir i comunicar tota la informació canviant és el sistema de preus. L'anàlisi d'aquest sofisticat mecanisme de la transmissió correcta d'informació i incentius, això és, dels preus que són conseqüència d'un procés competitiu, va valer a Friedrich Hayek el Nobel d'Economia l'any 1974 (es pot llegir, per exemple, *The use of knowledge in society*, disponible a Internet). Els preus, sense cap necessitat d'un organisme de planificació centralitzada ni d'un govern mundial, ens proporcionen informació sobre l'escassetat o l'abundància d'un producte. En el primer cas, el d'escassetat, davant una mala collita o problemes en la producció, el preu puja. En el segon, el d'abundància, els preus baixen. Alhora, de manera espontània, generen els incentius correctes. El preu elevat d'un producte que escasseja provoca el desig en el consumidor de racionalitzar-ne l'ús i en el productor d'incrementar-ne la fabricació. El resultat és la correcció automàtica de la situació d'escassetat. El preu baix d'un producte que abunda provoca el desig en el consumidor de no estalviar-ne i en el productor el de reduir-ne la fabricació. El resultat és també la correcció automàtica de la situació prèvia d'abundància. El preu d'un producte en un mercat local està relacionat amb el preu d'un altre producte en un mercat situat a milers de quilòmetres de distància. De quina manera un sistema de preus descentralitzats, sense haver estat dissenyat mai per cap persona ni ser dirigit per cap autòcrata, coordina les accions de milions de persones al món, és un

misteri inesgotable. De fet, tota la microeconomia moderna gira al seu entorn. El poder dels preus en un mercat competitiu és tan potent que fins i tot serveix per millorar les prediccions del temps. Richard Roll, economista format a la Universitat d'Auburn, ha estudiat com el preu dels suc de taronja en el mercat de futurs anticipa quin serà el temps meteorològic. Concretament, un preu a l'alça anticipa males collites de taronges (associades a problemes climàtics), mentre que un preu a la baixa anticipa bones collites i una bona meteorologia. Mai s'ha de subestimar el poder dels mercats en competència: són el millor mecanisme mai trobat per la humanitat per generar creixement i prosperitat, traient la vida humana del seu estat secular de postració i misèria.

Una institució social necessària per fer front a l'escassetat i permetre alhora la correcta transmissió de la informació és la propietat privada dels recursos materials. Com que l'ésser humà té una irrefrenable tendència a desitjar i apropiarse els béns del veí, es necessiten unes normes socials que protegeixin la propietat i estableixin la seva adquisició i transmissió. Cap ordre social pròsper pot perdurar sense la defensa del dret de propietat. En cas contrari, i com deia Thomas Hobbes, el filòsof polític del segle XVII i autor del *Leviatan*, una societat sense la defensa efectiva de la propietat derivaria perillosament en una guerra de tots contra tots. La vida seria solitària, pobre, fastigosa, brutal i curta («solitary, poor, nasty, brutish and short»). A les antigues economies socialistes de l'URSS, els ciutadans sovint gaudien d'algun dret de propietat privada sobre béns de consum (roba, aliments, ràdios, etc.), però no sobre els factors de producció. Els recursos naturals, la terra, les fàbriques, la maquinària i tots els materials de producció eren propietat pública de l'Estat. Amb aquestes condicions, no hi ha mercats ni preus. És l'Estat el qui decideix què produir (aliments o armes), com produir (mètodes de treball intensius en capital humà o màquines), on produir i per a qui produir. Com ja havia anunciat Ludwig von Mises a la dècada de 1920, una societat sense mercats i sense preus està condemnada al fracàs per la impossibilitat de realitzar el càlcul econòmic. En un altre escenari, com el de Robinson Crusoe a l'illa deserta, el dret de propietat és irrellevant. Fora del naufrag, ningú habita a l'illa i no hi ha possibilitat de conflicte. Però en el moment en què apareix Divendres, l'escenari canvia i les normes de propietat es fan necessàries i apareixen espontàniament entre tots dos. D'entrada, cal respectar la propietat privada sobre el propi cos. Divendres, un caníbal rescatat de la mort, no pot agredir el cos de Robinson. I viceversa. Començant, per tant, amb el respecte de la vida, la mescla del treball humà amb els recursos naturals servirà per produir els béns de consum i de capital necessaris per a

la supervivència. Aquests béns, que es produeixen gràcies a l'esforç del seu propietari, es podran transmetre voluntàriament a canvi d'altres béns o d'un mitjà social d'intercanvi, que serà el diner. I l'intercanvi es farà a un preu determinat, que sorgirà espontàniament de les valoracions subjectives de Robinson i Divendres. Si Robinson s'ha especialitzat en la recollida de cocos i Divendres explota les seves habilitats com a agricultor plantant tomàquets, per exemple, poden decidir voluntàriament i sense coacció fer un intercanvi amb la relació 1 coco = 2 tomàquets. Aquest primer preu, conseqüència de l'especialització productiva i de l'intercanvi voluntari, proporciona informació i incentius. Informació sobre l'abundància i escassetat relativa de cocos i tomàquets, com també sobre els gustos canviants per aquests aliments. I incentius per observar o no una determinada conducta. Si els tomàquets s'encareixen, per exemple, els incentius anirien en la línia del consum prudent o l'augment de producció. Al contrari, si s'abarateixen, el consum podria augmentar o la producció disminuir. És interessant observar que la institució social de la propietat privada sorgeix espontàniament a la societat, sense necessitat de l'Estat. Perseguint els seus propis fins i, per tant, el seu propi interès, els ciutadans generen un conjunt de normes abstractes que regulen la conducta humana. El dret, la família, el diner o el llenguatge són creacions espontànies de la societat. Un sistema de lliure mercat, basat en el dret de propietat privada, no pot ser creat de la nit al dia, sinó que necessita temps, per tal que la llei, el costum, la moral o la tecnologia interactuïn de manera adequada.

El filòsof polític Adam Smith (1723-1790), autor de *La riquesa de les nacions* (1776), va copsar perfectament que una societat basada en el lliure mercat i en el lliure intercanvi s'organitza sense necessitat d'un ens regulador. És la recerca del propi interès, ajustat al compliment de normes ètiques, el que produeix un ordre social espontani i pròsper. Dins d'aquest ordre, literalment milers de milions d'intercanvis comercials encaixen perfectament per produir els béns que els ciutadans demanen. No és la benevolència de la gent ni les imposicions coactives de l'Estat el que produeix els béns demanats, sinó el propi interès. Això no vol dir que la benevolència no sigui important, sinó que el nombre massiu de transaccions que caracteritzen una economia moderna no estan motivats majoritàriament per la benevolència. Potser sí algunes d'elles, però no la majoria. L'interès en un mateix és el fonament de l'ordre econòmic modern. En paraules del mateix Adam Smith, «no és de la benevolència del carnisser, el cerveser o el forner de qui esperem el nostre sopar, sinó de la recerca del seu propi interès. No ens fiem de la seva humanitat, sinó de la seva autoestima, i no els parlem de les nostres necessi-

tats, sinó de les seves conveniències. Només un captaire depèn de la benevolència dels seus conciutadans».

Aquesta recerca del propi interès no és necessàriament incompatible amb la compassió que se sent envers els altres. A la seva obra anterior, *Teoria dels sentiments morals* (1759), Adam Smith escriu que «més enllà de l'egoisme de l'home hi ha principis naturals que el fan interessar-se pel benestar dels altres i que transformen la felicitat dels altres en la seva, malgrat que no n'obtingui res. Sovintment sentim pena per la desgràcia dels altres, i aquest sentiment de la compassió no és de cap manera exclusiu de les persones més virtuoses i humanitàries. El pitjor brètol, que incompleix les normes socials, no està del tot mancat d'aquest sentiment». Contràriament a les tesis de Thomas Hobbes, per a Adam Smith no és l'egoisme el tret determinant de l'ésser humà, sinó l'empatia, és a dir, la capacitat de posar-se en el lloc d'un altre. I l'empatia no pressuposa actes d'heroïcitat extrema. No cal arribar a donar medul·la òssia per ajudar el qui pateix leucèmia, no cal arribar a posar en perill la pròpia vida per salvar els altres, no cal llançar-se a un riu gelat per rescatar el qui s'està ofegant. N'hi ha prou d'interioritzar les necessitats dels altres i, en funció d'aquestes, modelar una determinada conducta personal. En situació de competència, els empresaris atenen les necessitats dels seus clients de la millor manera possible. El resultat de servir bé els clients seran els beneficis. Si, al contrari, de la gestió del negoci en resulten pèrdues, això indica que no s'estan satisfent correctament les necessitats dels altres: que el cost dels recursos utilitzats en el procés empresarial supera el total de les vendes.

I de la unió de la recerca de l'interès propi amb la capacitat humana de l'empatia sorgeix l'important concepte de *mà invisible*, que fa referència a l'harmonia del lliure mercat en condicions de competència. L'extensió del lliure mercat, a través d'aquest misteriós mecanisme, genera un ordre social espontani relativament pròsper, eficient i equitatiu. Els recursos disponibles s'organitzen per produir els béns desitjats en la millor quantitat i qualitat possibles. Gràcies a l'ordre de lliure mercat, un ciutadà de classe baixa gaudeix avui d'un nivell de vida infinitament superior al d'un senyor feudal de l'edat mitjana o un emperador de l'antiga Roma. Aquest ordre espontani resultat del mercat, en paraules de l'economista austríac Friedrich Hayek (1899-1992), condueix a una assignació dels recursos més eficient i justa que la que qualsevol disseny intencionat pugui aconseguir.

Aquest punt és tan important que mereix una anàlisi més detinguda. No es tracta d'una qüestió purament ideològica que mostri una tendència a favor del mercat, sense més base, sinó que descansa sobre fonaments sòlids i analítics. Considerem la situació següent. Un territori costaner i de tradició

pesquera té una població de 1.000 habitants. Des de la costa, i sense necessitat de sortir a pescar mar endins, la productivitat és de 4 peixos per habitant (4.000 en total). Si s'utilitza una barca de pesca, amb l'equipament adequat, i que salpa destí a alta mar, la captura de peixos augmenta. Concretament, i com s'exposa a la taula 1.1, si la tripulació està formada només pel patró del vaixell, la captura total és de 6 peixos; si la tripulació és de dos pescadors, la pesca total augmenta a 16; si la tripulació és de tres pescadors, a 24 peixos; si és de quatre pescadors, a 30 peixos; si és de cinc pescadors, a 34 peixos...

TAULA 1.1. PRODUCCIÓ PESQUERA AMB UNA POBLACIÓ TOTAL DE 1.000 HABITANTS

Nombre de mariners (barca)	Pesca total (barca)	Pesca marginal (barca)	Pesca mitjana (barca)	Total social (terra + barca)	Total social marginal
0	0	0	0	$4.000 + 0 = 4.000$	—
1	6	+6	6	$3.996 + 6 = 4.002$	+2
2	16	+10	8	$3.992 + 16 = 4.008$	+6
3	24	+8	8	$3.988 + 24 = 4.012$	+4
4	30	+6	7,5	$3.984 + 30 = 4.014$	+2
5	34	+4	6,8	$3.980 + 34 = 4.014$	0
6	36	+2	6	$3.976 + 36 = 4.012$	-2
7	36	0	5,14	$3.972 + 36 = 4.008$	-4
8	32	-4	4	$3.968 + 32 = 4.000$	-8
9	27	-5	3	$3.964 + 27 = 3.991$	-9

La pesca marginal és l'increment de la pesca total quan incrementa el nombre de mariners en una persona. Si dos mariners capturen 16 unitats i tres mariners en capturen 24, la contribució del tercer mariner (pesca marginal) és de 8 unitats ($24 - 16$). La pesca mitjana s'obté fent la divisió entre la pesca total i el nombre de mariners. Si tres mariners capturen 24 unitats, la mitjana és de 8 unitats ($24 : 3$). El total social s'obté considerant la producció pesquera de la població que queda a terra i no salpa mar endins amb la barca (4 unitats per càpita) i sumant-hi la producció dels mariners de la barca. El total social marginal és la variació de la producció pesquera total (terra + barca) quan hi ha un mariner més a la barca (i un habitant menys a terra).

En aquesta situació, quins serien els resultats d'un sistema de lliure mercat amb propietat privada? I què passaria si la barca fos de propietat comunal?

La microeconomia és probablement una de les disciplines més rellevants, interessants i importants que es poden estudiar per saber com funciona el món, per davant fins i tot de la macroeconomia. Assimilar-la bé és fonamental per prendre decisions empresarials, per entendre la política econòmica i, en termes més generals, per comprendre com funciona l'economia moderna. De fet, cal saber microeconomia fins i tot per entendre les notícies de la premsa diària. Aquest llibre proporciona un conjunt d'eines i una estructura teòrica que permeten entendre els complexos fenòmens del món actual i de l'activitat empresarial. Va especialment dirigit als estudiants de l'assignatura inicial de Microeconomia en els Graus d'Administració i Direcció d'Empreses i similars, donant una especial importància a l'adquisició dels conceptes teòrics.

Comprèn els temes essencials de la microeconomia, com el funcionament dels mercats i la presa de decisions dels agents econòmics, mostrant en tot moment la relació entre l'anàlisi econòmica i el comportament humà. L'ésser humà és l'actor creatiu, dotat d'una innata capacitat empresarial i alhora protagonista indiscutible de tots els processos socials i de mercat. Aquest llibre ofereix una visió moderna de l'economia que reconeix la importància protagonista de la creativitat humana i de la llibertat d'empresa. Incorpora la concepció dinàmica del mercat, la importància del factor temps i la rellevància dels preus relatius. També explica com els mercats promouen la cooperació entre persones d'arreu del món, com els preus generen una informació vital i proporcionen incentius capaços de coordinar les respostes adequades als canvis en les condicions econòmiques, i com la cerca del benefici en condicions d'incertesa és el motor de la maquinària del mercat.

JORDI FRANCH PARELLA

(Manresa, 1968) és doctor en Economia, llicenciat en Economia de l'Empresa i professor de la Fundació Universitària del Bages (FUB). Col·labora amb diversos mitjans de comunicació i és autor dels manuals *Economia* (Unión Editorial, 2013) i *Introducció a la macroeconomia* (Edicions FUB, 2015).

